

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	40536
Nom	Aprenentatge i ensenyament des de la perspectiva de l'orientació educativa
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	16.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	Facultat de Magisteri	1	Anual

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1	44 - Aprenentatge i ensenyament des de la perspectiva de l'orientació educativa	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
CORTES DE LAS HERAS, JAVIER	270 - Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació
DEL CAMPO PONZ, CRISTOBAL	100 - Didàctica i Organització Escolar

RESUM

La matèria Aprenentatge i ensenyament des de la perspectiva de l'Orientació Educativa és una matèria obligatòria i específica de l'especialitat d'Orientació Educativa del títol oficial de Màster en Professor/a d'Educació Secundària.

La docència és compartida per professorat dels departaments de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació (MIDE) i de Didàctica i Organització Escolar (DOE), encarregant-se cadascun d'ells de blocs temàtics clarament definits. Es desenvolupa al llarg de tot el curs.

Amb aquesta matèria es pretén afermar la formació de l'orientador en l'àmbit educatiu, el qual encara que tinga en els centres públics la denominació de professor/a d'Educació Secundària exerceix una activitat laboral peculiar i diferenciada de l'efectuada pels professors de la resta d'especialitats. En conseqüència, la finalitat última d'aquesta matèria és contribuir a la formació nuclear de l'orientador, mitjançant l'adquisició per l'estudiant dels coneixements científicotècnics i competències pròpies de l'Orientació Educativa, així com que desenvolupe les aptituds, habilitats, destreses i actituds necessàries per a exercir amb eficàcia l'exercici o rol d'orientador educatiu.

La matèria pretén ser eminentment pràctica i funcional, basada en el plantejament i resolució de casos, aplicacions, activitats i recursos que, des de la pràctica professional, suposen la millora de competències de l'orientador en el marc educatiu. D'altra banda, el seu caràcter aplicat ha de servir de marc i referent del Pràcticum de l'especialitat d'Orientació Educativa en el qual els estudiants tindran l'oportunitat d'aplicar els procediments apresos.

Malgrat el seu disseny aplicat, suposa des d'un marc més general i teòric i en estreta relació amb altres matèries de l'especialitat d'Orientació Educativa com a Processos i Contextos, Complementos per a la Formació i Innovació Docent i Iniciació a la Investigació Educativa, sistematitzar i fonamentar les tendències, principis, enfocaments i reptes de l'Orientació Educativa ateses les demandes dels professionals del segle XXI. Això permetrà contextualitzar, fer entendre i enriquir les aplicacions pràctiques d'aquesta matèria que es treballaran al llarg de tot el curs.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No hi ha requisits previs

COMPETÈNCIES

2024 - M.U. en Professor/a d'Educació Secundària 09-V.1

- Conèixer els continguts curriculars de les matèries relatives a l'especialització docent corresponent, així com el cos de coneixements didàctics sobre els processos d'ensenyament i aprenentatge respectius. Per a la formació professional s'inclourà el coneixement de les respectives professions.
- Planificar, desenvolupar i avaluar el procés d'ensenyament i aprenentatge potenciant processos educatius que facilitin l'adquisició de les competències pròpies dels respectius ensenyaments, atenent al nivell i formació prèvia dels / de les estudiants així com l'orientació dels mateixos, tant individualment com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.

- Buscar, obtenir, processar i comunicar informació (oral, impresa, audiovisual, digital o multimèdia), transformar-la en coneixement i aplicar-la en els processos d'ensenyament i aprenentatge en les matèries pròpies de l'especialització cursada.
- Concretar el currículum que es vaja a implantar en un centre docent participant en la planificació col·lectiva d'aquest; desenvolupar i aplicar metodologies didàctiques tant grupals com personalitzades, adaptades a la diversitat de l'alumnat.
- Dissenyar i desenvolupar espais d'aprenentatge posant una atenció especial en l'equitat, l'educació emocional i en valors, la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones, la formació ciutadana i el respecte dels drets humans que faciliten la vida en societat, la presa de decisions i la construcció d'un futur sostenible
- Adquirir estratègies per estimular l'esforç de l'estudiant i promoure'n la capacitat per aprendre per si mateix i amb altres, i desenvolupar habilitats de pensament i de decisió que faciliten l'autonomia, la confiança i iniciativa personals.
- Conèixer els processos d'interacció i de comunicació a l'aula, dominar destreses i habilitats socials necessàries per fomentar l'aprenentatge i la convivència a l'aula, i abordar problemes de disciplina i resolució de conflictes.
- Dissenyar i realitzar activitats formals i no formals que contribuïsquen a fer del centre un lloc de participació i cultura en l'entorn on estiga situat; desenvolupar les funcions de tutoria i d'orientació de l'alumnat de l'etapa o àrea corresponent, de manera col·laborativa i coordinada; participar en l'avaluació, la investigació i la innovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge.
- Conèixer la normativa i l'organització institucional del sistema educatiu i models de millora de la qualitat amb aplicació als centres d'ensenyament.
- Conèixer i analitzar les característiques històriques de la professió docent, la seua situació actual, perspectives i interrelació amb la realitat social de cada època.
- Adquirir els coneixements i les estratègies per poder programar les àrees, les matèries i els mòduls que tinguen encomanats.
- Dominar estratègies i procediments d'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat, així com de l'avaluació dels processos d'ensenyament.
- Conèixer els procediments de tutoria de l'alumnat, direcció i orientació del seu aprenentatge i suport en el seu procés educatiu.
- Conèixer les estratègies i els programes generals d'orientació educativa, acadèmica i professional de l'alumnat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

- Que els estudiants sàpiguem comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Treballar en equip i amb equips, i desenvolupar actituds de participació i de col·laboració com a membre actiu de la comunitat educativa.
- Generar propostes innovadores i competitives en l'activitat professional i en la recerca educativa.
- Comunicar-se de manera efectiva tant de manera verbal com no verbal.
- Fer un ús eficaç i integrat de les tecnologies de la informació i de la comunicació.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1) Aconseguir, a més dels coneixements científicotècnics de la matèria, les aptituds, habilitats, destreses i actituds necessàries per a exercir amb eficàcia l'exercici o rol d'orientador educatiu, amb un nivell apropiat de competència.
- 2) Conèixer l'estructura i funcionament dels centres educatius i les seues implicacions per al professorat en particular i per a la comunitat educativa en general.
- 3) Conèixer, manejar i saber aplicar programes i recursos d'orientació, acció tutorial i tractament de la diversitat.
- 4) Saber exercitar la funció assessora en la comunitat educativa.
- 5) Utilitzar correctament la terminologia científica i tècnica de la matèria.
- 6) Millorar les pròpies estratègies d'aprenentatge, posant especial èmfasi en l'aprenentatge autònom i significatiu.
- 7) Desenvolupar actituds i habilitats per a l'aprenentatge cooperatiu eficaç.
- 8) Manejar adequadament habilitats comunicatives.
- 9) Adquirir el sentit de la professionalitat docent amb especial èmfasi en els models de formació i vinculació amb la societat.
- 10) Saber aplicar estratègies per a fomentar la convivència i per a afrontar la resolució de conflictes.
- 11) Saber aplicar les tecnologies de la informació i la comunicació al treball propi de l'orientador escolar.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Teories sobre l'ensenyament i l'aprenentatge. Concepcions del professorat i models docents

El procés d'ensenyament i aprenentatge.

Diferents teories sobre l'ensenyament i l'aprenentatge.

Models docents de professorat i desenvolupament professional de l'orientador.

2. Metodologies per a promoure l'aprenentatge. Dificultats associades amb problemes d'aprenentatge i/o desenvolupament, així com les estratègies per a la seua superació

Motivar per a l'aprenentatge.

Dificultats associades amb problemes de l'aprenentatge.

Dificultats associades amb problemes del desenvolupament.

Estratègies per a la superació dels problemes d'aprenentatge: identificació i eliminació de barreres.

Paper de l'orientador en la intervenció metodològica.

3. L'avaluació com a element facilitador de l'aprenentatge. Estratègies de recollida d'informació per a avaluar els aprenentatges. L'avaluació dels processos d'ensenyament. Usos i abusos de l'avaluació

Què és i per a què serveix l'avaluació educativa.

L'avaluació com a facilitadora de l'aprenentatge.

Com avaluar els aprenentatges: alumnat.

Com avaluar l'ensenyament: professorat.

Usos i abusos de l'avaluació i la qualificació.

El paper avaluador del Departament d'Orientació.

4. El currículum de l'ensenyament secundari. Materials educatius: mètodes d'elaboració i criteris de selecció

El currículum en ensenyament secundari: aspectes genèrics.

Materials educatius: mètodes d'elaboració i criteris de selecció.

Intervenció orientadora en el desenvolupament del currículum.

El disseny curricular per àmbits d'aprenentatge.

5. Recursos didàctics: entorns d'aprenentatge, recursos tecnològics i audiovisuals, activitats dins-fora de l'aula, seminaris, classes magistrals, treballs en grup, etc.

Els entorns d'aprenentatge.

Recursos audiovisuals.

Les TIC en educació (Tecnologies de la Informació i la Comunicació).

Activitats dins-fora de l'aula.

Recursos didàctics del Departament d'Orientació: protocols d'actuació.

Recursos i materials de suport educatiu.

11. Organització i gestió del centre escolar. Òrgans de govern i de coordinació docent

Estructura i organització del centre escolar. Marc normatiu.

Òrgans de govern i de coordinació docent.

El Departament d'Orientació.

12. Orientació Acadèmica i Professional

En Educació Secundària Obligatoria i Postobligatòria.

Disseny d'itineraris des de l'ensenyament obligatori: Batxillerat i Formació Professional.

Ensenyaments de Règim Especial.

Formació de Persones Adultes.

El Pla d'Orientació Educativa, Psicopedagògica i Professional: disseny, seguiment i avaluació.

13. Orientació, avaluació sociopsicopedagògica, emissió d'informes sociopsicopedagògics i plans d'intervenció de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu

Procés d'avaluació sociopsicopedagògica.

Elaboració d'informes sociopsicopedagògics i de plans d'intervenció per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

14. Orientació educativa i atenció a la diversitat en el marc d'un centre inclusiu

Organització de l'atenció a la diversitat en el centre i a l'aula.

Mesures, programes i accions per a atendre la diversitat de l'alumnat.

Intervenció i mètodes de treball per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu.

El Pla d'Atenció a la Diversitat i Inclusió Educativa: planificació, disseny, seguiment i avaluació.

15. Acció tutorial i orientadora en Educació Infantil, en Educació Primària i en Educació Secundària (Obligatòria i Postobligatòria)

L'acció tutorial en el centre i a l'aula.

Programes en el marc de l'acció tutorial.

El Pla d'Acció Tutorial: planificació, disseny, seguiment i avaluació.

16. Programes i recursos per a l'acció orientadora i tutorial

Programes.

Àrees i nivells d'intervenció.

Recursos.

17. Orientació, convivència i mediació escolar

Marc normatiu.

Regulació de la convivència en el centre i a l'aula. El Pla de Convivència.

Mediació escolar.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	128,00	100
Elaboració de treballs en grup	42,00	0
Elaboració de treballs individuals	40,00	0
Estudi i treball autònom	110,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	40,00	0
Resolució de casos pràctics	40,00	0
TOTAL	400,00	

METODOLOGIA DOCENT

Activitats formatives	Metodologia	
Activitats presencials	Classes teoricopràctiques	Classes presencials teoricopràctiques en les quals es treballaran els continguts de l'assignatura, es debatrà i es realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, casos pràctics, activitats grupals, exposicions, anàlisis de bones pràctiques, etc. Invitació a experts en educació per a intervindre en classe sobre temes relacionats amb el temari. <i>És obligatori assistir a un mínim del 80% de les classes que es realitzen.</i>
Treball de grup	Dinàmica interactiva d'aprenentatge cooperatiu per a l'elaboració d'un o més treballs sobre continguts del programa amb possible exposició pública.	
Tutories	Període formatiu realitzat pel professor amb els alumnes per a orientar, revisar i discutir materials i temes de les classes, treballs, etc.	
Avaluació	Proves orals i/o escrites per a la valoració dels continguts teoricopràctics, autoavaluació i	

Activitats formatives	Metodologia	
	presentació de treballs individuals i/o en grup.	
Activitats no presencials	Estudi i treball autònom	Estudi i preparació dels continguts. Elaboració de tasques i treballs individuals. Elaboració de documents. Estudi i preparació de proves orals i/o escrites.

En funció de les competències, dels objectius d'aprenentatge i dels continguts s'utilitzaran diversos mètodes: metodologia expositiva, treball cooperatiu, discussió en grup, comentari de text, dinàmiques grupals, activitats pràctiques i d'aplicació individual i grupal, etc. S'utilitzarà una metodologia participativa i dinàmica amb la finalitat de promoure la implicació i la participació dels estudiants en les classes, incloent-hi explicacions del professorat per a aclarir els pressupostos teòrics. S'usarà el debat quan siga procedent i es desenvoluparan treballs pràctics, exposicions i projectes de diversa índole relacionats amb la professió docent i amb la temàtica de l'assignatura. Així mateix es potenciarà el treball individual fora de l'aula fomentant el treball autònom.

AVALUACIÓ

La docència de l'assignatura s'estructura en dos blocs temàtics impartits respectivament pels departaments de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació (MIDE) i de Didàctica i Organització Escolar (DOE). L'avaluació de l'adquisició de les competències per part de l'alumnat es realitzarà combinant diferents tipus d'informacions, vinculades a les diferents activitats que els estudiants desenvoluparan durant el curs.

L'avaluació serà contínua, establint-se per a això diferents procediments d'avaluació:

-Participació i treballs realitzats per l'estudiant, que poden consistir en:

*Participació en classe i resolució d'exercicis i casos pràctics presencials, activitats grupals, exposicions de treballs, etc. (aquesta part no és recuperable)..... 35%

*Resolució d'altres activitats: casos pràctics no presencials, activitats individuals, exposicions, lectura i anàlisi d'articles, etc. (Recuperable)..... 20%

-Exàmens, que consistiran en la realització de proves escrites i/o orals. (Recuperable)... 45%

La normativa del màster determina el seu caràcter presencial, per la qual cosa és obligatòria l'assistència a les classes i a altres activitats lectives que es programen en aquesta matèria.

L'alumnat que assistisca a un mínim del 80% de la docència presencial i haja justificat adequadament la impossibilitat d'assistir a les sessions restants per la concurrència d'una causa de força major podrà participar de l'avaluació contínua.

Els qui no arriben a aqueix mínim de participació en la docència tenen dret a ser avaluats en l'examen final de la convocatòria, però no poden participar en l'avaluació contínua. Aquesta prova final, equivaldrà a les activitats d'avaluació contínua recuperables, on hauran d'acreditar els coneixements i competències fonamentals de l'assignatura. La qualificació final dels qui no hagen participat de l'avaluació contínua no podrà superar la qualificació contemplada per al total de les activitats recuperables.

En qualsevol cas, per a aprovar l'assignatura serà necessari per a tot l'alumnat aprovar cadascuna dels dos blocs temàtics de la matèria la responsabilitat de la qual recau en els Departaments de MIDE i de DOE. En cas d'obtenir, almenys, un 4 en un dels dos mòduls de l'assignatura (MIDE o DOE) es podrà fer una mitjana d'amb l'altre, havent-se d'aconseguir globalment una puntuació mínima de 5.

L'estudiant té dret a poder superar en segona convocatòria l'assignatura mitjançant la realització d'un examen equivalent a les activitats d'avaluació contínua recuperables, i a mantindre la nota d'aquelles no recuperables. La qualificació del total de les activitats recuperables no podrà superar el 60% de la nota final.

REFERÈNCIES

Complementàries

- Aubert, A. y otros. (2010): Aprendizaje dialógico en la sociedad de la información. Barcelona: Hipatia.
- Escribano González, A. (2004). Aprender a enseñar. Fundamentos de Didáctica General, Cuenca: Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha.
- Blasco Calvo, P. y Pérez Boullosa, A. (2018). Acción tutorial y orientación en educación secundaria. En Procesos y contextos educativos. Máster en profesor/a de Educación Secundaria. Valencia: Tirant lo Blanch. De la teoría a la práctica. Valencia: Nau Llibres, págs. 255-314.
- Grañeras, M. y Parras, A. (2009). Orientación educativa: fundamentos teóricos, modelos institucionales y nuevas perspectivas. Madrid: Centro de Investigación y Documentación Educativa (CIDE), MEC.
- Hervás, R. M. (2006). Orientación e intervención psicopedagógica y procesos de cambio. Granada: Grupo Editorial Universitario.
- Lledó, A. I. (coord.) (2007). La orientación educativa desde la práctica. Sevilla: Fundación ECOEM.
- Martinello, M. L. y Cook, G.E. (2000). Indagación interdisciplinaria en la enseñanza y el aprendizaje. Barcelona: Gedisa.
- Martínez, P. (2008). Aprender y enseñar. Los estilos de aprendizaje y de enseñanza desde la práctica de aula. Bilbao: ICE-Universidad de Deusto.
- Pérez Boullosa, A. y Blasco Calvo, P. (2010): Orientación e Inserción Profesional. Fundamentos y tendencias. Valencia: Nau Llibres.

- Verdugo, M. A. (dir.) (1995). Personas con discapacidad. Perspectivas psicopedagógicas y rehabilitadoras. Madrid: Siglo XXI.
- Zabala, A. y Arnau, L. (2007). 11 ideas clave. Cómo aprender y enseñar competencias. Barcelona: Graó.
- Blasco Calvo, P. y Pérez Boullosa, A. (2017). Orientación y Acción Tutorial en contextos educativos. De la teoría a la práctica. Valencia: Nau Llibres.
- Blasco Calvo, P. (2018). Respuestas a la diversidad en la escuela inclusiva. De la teoría a la práctica. Valencia: Nau Llibres.
- Álvarez, M. y Bisquerra, R. (2012). Orientación educativa. Modelos, áreas, estrategias y recursos. Barcelona: Wolters Kluwer.
- Coll, C. (coord.) (2010). Desarrollo, aprendizaje y enseñanza en la educación secundaria. Barcelona: MEC-Graó.
- Martín, E. y Onrubia, J. (coords.) (2010). Orientación educativa. Procesos de innovación y mejora de la enseñanza. Barcelona: MEC-Graó.
- Martín, E. y Solé, I. (coords.) (2011). Orientación educativa. Modelos y estrategias de intervención. Barcelona: MEC-Graó.